

навчання; сприяє творчому пошуку в розв'язанні завдань, розвитку їх здібностей та самовдосконаленню.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Брижатенко О. Д. Можливості імітаційно-дидактичної гри у формуванні пізнавальної активності учнів / Брижатенко О. Д. // Шлях освіти, 2006. – № 4. – С. 34-37.

Кондисюк М.

Науковий керівник – доц. Туранов Ю. О.

ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОТРУДОВИХ УМІНЬ УЧНІВ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ У ПРОЦЕСІ ПРОЕКТУВАННЯ ВИРОБІВ

Сучасний стан розвитку суспільства пов'язаний з процесом перегляду парадигми щодо реформування системи освіти, шляхів і методів її вдосконалення, впорядкування й розробки нових педагогічних та інформаційних технологій. Особливо актуальним є питання формування технологічної культури молоді, яка нині входить до багатьох сфер діяльності навчальних закладів у вигляді практичних робіт, проектних методик навчання.

На даному етапі розвитку освіти не тільки визначаються тенденції вдосконалення освітнього процесу, а й надається перевага оновленню навчання з кожного окремого предмету. Визначальною рисою сучасності є якісне зростання педагогічного професіоналізму та компетенції фахівців. У зв'язку з цим актуальними нині є аспекти навчання, що забезпечують підготовку учнів до майбутньої професійної діяльності у сфері виробництва. Безумовно у загальноосвітній школі, і навіть у центрі професійно-технічної освіти чи у коледжі неможливо забезпечити якісну підготовку фахівців усіх професій сучасних галузей виробництва. Тому актуальним є питання формування загальнотрудових умінь і навичок як основи професійної готовності до трудової діяльності на виробництві.

Мета статті – обґрунтування доцільності та визначення особливостей формування загальнотрудових умінь учнів в умовах реалізації проектно-технологічного підходу.

Завдання статті: розкрити сутність загальнотрудових умінь, особливості їх формування у процесі проектування виробів учнями педагогічного коледжу.

Проблема загальнотрудових умінь пов'язана з питанням загальнотехнічної освіти, яку Й. Гушулей [2, с. 132] визначає як частину загальної освіти, спрямовану на теоретичне і практичне вивчення учнями основ техніки, її соціально-економічних, історичних і економічних аспектів.

Якщо вміннями називають здатність належно виконувати певні дії, засновану на доцільному виконанні учнем набутих знань і навичок [1, с. 338], то загальнотрудовими вміннями – складні вміння організації робочого місця, планування праці, загальні для будь-якої трудової діяльності і суттєві для її результатів, що межують з трудовою спрямованістю особистості, трудовими інтересами, колективізмом, почуттям обов'язку, відповідальної залежності і задоволення досягнутим. Проте частіше поняття загальнотрудових умінь розглядають у сукупності з відповідними навичками, які трактують як дії, що набувають автоматизованого характеру внаслідок їх багаторазового виконання [1, с. 221].

У літературних джерелах запропоновано різні підходи до класифікації загальнотрудових умінь учнів. Так Є. Мілерян [5] виділяє три групи загальнотрудових умінь:

1) технічні вміння – розуміння трудового завдання, уявлення про результати праці й конструкцію майбутнього виробу (форму, розміри, матеріали, з яких виготовлений виріб);

2) організаційно-технологічні вміння, що передбачають застосування технічних і технологічних знань;

3) операційно-контрольні вміння, які застосовують на завершальних етапах роботи.

У практиці трудової підготовки учнів до загальнотрудових умінь відносять вміння планування майбутньої діяльності, організації робочого місця, самоконтролю у процесі діяльності.

Оскільки загальнотрудові вміння є складним утворенням, вони передбачають розумові та практичні дії, в основі яких є операції й елементарні нескладні дії, що забезпечують формування конкретних умінь. Аналізуючи елементи загальнотрудових умінь, А. Ібрагімова відносить до їх структурних компонентів [3]:

- знання, що лежать в основі вмінь і розрізняються за рівнем узагальненості цих умінь;
- конкретні трудові вміння, що формуються на основі знань;
- навички, що утворилися в результаті закріплення початкових умінь і складаються з автоматизованих операцій.

Виконаний аналіз проблеми загальнотрудових умінь учнів вказує на те, що в умовах сьогодення їх формування значною мірою здійснюється у процесі реалізації проектно-технологічного підходу у педагогічному коледжі, зокрема, на заняттях з практикуму в навчальних майстернях. Власне, заняття в навчальних майстернях забезпечують формування зазначених вище трьох структурних компонентів загальнотрудових умінь (засвоєння відповідних знань, початкове формування вмінь шляхом виконання вправ і виготовлення простих типових виробів, формування вмінь і навичок у процесі самостійного виконання комплексних робіт – проектів). Тому, на нашу думку, виконання проектів є основним і завершальним видом пізнавальної діяльності учнів коледжу.

Проектній технології присвячено велику кількість публікацій, розкрито ряд варіантів її реалізації на уроках трудового навчання та технологій у загальноосвітній школі й інших закладах освіти. У педагогічному коледжі в цілому ми дотримуємося рекомендованих для учнів загальноосвітньої школи етапів виконання проекту [4], проте використовуємо дещо видозмінений їх перелік. На нашу думку, формування сукупності загальнотрудових умінь забезпечується у процесі реалізації завдань етапів проектування:

Організаційно-дослідницький етап – формування мотивації та з'ясування орієнтувальної основи дій: визначення потреби, формулювання теми завдання, усвідомлення й обґрунтування можливих способів виготовлення, виявлення доступних ресурсів, дослідження ринку послуг, вивчення інформаційних джерел, визначення вимог до майбутнього виробу. Забезпечує засвоєння знань, необхідних для формування загальнотрудових умінь планування діяльності й організації робочого місця.

Конструкторський етап – активний пошук ідей для оптимального вирішення завдання на основі відомих методів і прийомів творчої діяльності, проведення експериментів, вибір найбільш раціональної ідеї, її документальна розробка. Подальше засвоєння знань, формування загальнотрудових умінь планування діяльності й організації робочого місця.

Технологічний етап – реалізація проекту в матеріальній формі, виготовлення реального об'єкту. Засвоєння нових знань, формування загальнотрудових умінь планування діяльності й організації робочого місця.

Презентаційно-оцінний етап – аналіз виконаної роботи, самооцінка якості і процесу проектування, остаточний обрахунок економічних затрат, реклама продукту, захист-презентація проекту. Формування загальнотрудових умінь планування діяльності, організації робочого місця, самоконтролю результатів роботи.

Висновки. Під загальнотрудовими вміннями розуміємо складні вміння організації робочого місця, планування праці, що є загальними для будь-якої трудової діяльності і суттєвими для її результатів, які межують з трудовою спрямованістю особистості. Вагомим засобом формування загальнотрудових умінь учнів педагогічного коледжу є проектна діяльність.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
2. Гушулей Й. М. Загальнотехнічна підготовка учнів у процесі трудового навчання: дидактичний аспект / Гушулей Й. М. ; за ред. Г. В. Терешука. – Тернопіль : Вид-во Терноп. держ. пед. ун-ту, 2000. – 312 с.
3. Ібрагімова А. Р. Методичні рекомендації до забезпечення ефективності використання різних видів наочних засобів на уроках трудового навчання / А. Р. Ібрагімова. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/15_NPN_2013/Pedagogica/6_134522.doc.htm
4. Методика трудового навчання: проектно-технологічний підхід : навч. посіб. / [Бербец В.В., Дубова Н.В., Коберник О.М. та ін.] ; за заг. ред. О. М. Коберника, В.К. Сидоренка. – Умань : СПД Жовтий, 2008. – 216 с.
5. Милерян Е. А. Психология и формирование общетрудовых политехнических умений / Е. А. Милерян. – М. : Педагогика, 1973. – 165 с.